

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. XXXV. Curiositatem nostram, quam per concupiscentiam oculorum intelligi putat, in multis minutissimis rebus, quotidie tentari & labi, & hinc oratione sæpe interrumpi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

CAP. XXXV.

Curiositatem nostram, quam per concupiscentiam oculorum intelligi putat, in multis minutissimis rebus, quotidie tentari & labi, & hinc orationes saepe interrumpi.

I. H^Uc accedit alia forma tentationis multiplicius periculosa. Præter eam enim concupiscentiam carnis, quæ inest in delectatione omnium sensuum & voluptatum, cui servientes depereunt, qui longe se faciunt à te: inest animæ per eosdem sensus corporis quædam non se oblectandi in carne, sed ^a experiendi per carnem, vana & curiosa cupiditas, nomine cognitionis & scientiæ palliata. Quæ quoniam & in appetitum noscendi est, oculi autem sunt ad cognoscendum in sensibus principes, *concupiscentia oculorum* eloquio divino appellata est. Ad oculos enim proprie, videre ^{16.} pertinet. ¹ *Joan. 2,* ^{16.} *b* Utimur autem hoc verbo etiam in cæteris sensibus, cum eos ad cognoscendum intendimus. Neque enim dicimus, audi, quam rutillet, aut olfac, quam nitent, aut gusta, quam splendeat, aut palpa, quam fulgeat. Videri enim dicuntur hæc omnia. Dicimus autem non solum, vide, quid luceat, quod soli oculi sentire possunt; sed vide etiam, quid sonet; vide, quid oleat; vide quid sapiat, vide, quam durum sit. Ideoque generalis experientia sensuum, concupiscentia (sicut dictum est) oculorum vocatur, quia videndi officium, in quo primatum oculi tenent, etiam cæteri

sensus sibi de similitudine usurpant, cum aliquid cognitionis explorant.

2. Ex hoc autem evidentius discernitur, quid voluptatis, quid curiositatis agatur per sensus. Quod voluptas pulchra, canora, suaavia, sapida, lenia sectatur. *c* Curiositas autem etiam his contraria, tentandi causa: non ad subeundam molestiam, sed ad experiendi noscendique libidinem. Quid enim voluptatis habet videre in laniato cadavere, quod exhorreas? & tamen sicubi jaceat, concurrunt, ut contristentur, ut palleant. Timeant etiam, ne in somnis hoc videant, quasi quisquam eos vigilantes videre coegerit, aut pulchritudinis ulla fama persuaserit. Ita & ceteris sensibus, quæ persequi longum est. Ex hoc morbo cupiditatis, in spectaculis exhibentur quæque miracula. Hinc ad perscrutanda naturæ secreta, quæ præter nos est operata, proceditur: quæ scire nihil prodest, & nihil aliud quam scire homines cupiunt. Hinc etiam, si quid eodem perversæ scientiæ fine, *d* per artes magicas quaritur. Hinc etiam in ipsa religione *e* Deus tentatur, cum signa & prodigia flagitantur, non ad aliquam salutem, sed ad solam experientiam desiderata.

3. In hac tam immensa silva plena insidiarum & periculorum, ecce quam multa præciderim, & à meo corde dispulerim, sicuti donasti me facere Deus salutis meæ! At tamen quando audeo dicere, cum circumquaq; quotidianam vitam nostrā, tam multa hujus generis rerū circumstrepant: quando audeo dicere, nulla re tali me intentum fieri ad spectandum, & vana cura capi-

pien-

piendum? Sane me jam theatra non rapiunt, nec curo nosse transitus siderum; nec anima mea unquam responsa quæsiuit umbrarum; omnia sacrilega sacramenta detestor. A te Domine Deus meus, cui humilem famulatum ac simplicem debeo, quantis mecum suggestionum machinationibus agit inimicus, ut signum aliquod petam!

4. Sed obsecro te per Regem nostrum, & patriam Hierusalem, simplicem, castam, ut quemadmodum à me longe est ista confessio, ita sit semper longe atque longius. Pro salute autem cuiusquam cum te rogo, alius multum differens finis est intentionis meæ: & te facientem quod vis, das mihi, & dabis libenter sequi. Veruntamen inquam multiminutissimis & contemptibilibus rebus, curiositas quotidie nostra tentatur, & quam sæpe labamur, quis enumerat? Quoties narrantes inania, primo quasi toleramus, ne offendamus infirmos, deinde paulatim libenter advertimus? Canem currentem post leporem jam non specto, cum in circo sit: at vero in agro si casu transeam, avertit me fortassis, & ab aliqua magna cogitatione, atque ad se convertit illa venatio: non deviare cogens corpore jumentum, sed cordis inclinatione. Et nisi jam mihi demonstrata infirmitate mea, cito admoneas, aut ex ipsa visione, per aliquam considerationem in te assurgere: aut totum contemnere, atque transire, vanus hebesco.

5. Quid cum me domi sedentem stello muscas captans, vel aranea retibus suis irrudentes implicans, sæpe intentum facit? Num quia

quia parva sunt animalia, ideo non res eadem geritur? Pergo inde ad laudandum te creatorem mirificum, atque ordinatorem rerum omnium, sed non inde intentus esse incipio. *f* Aliud est cito surgere, aliud est non cadere. Et talibus vita mea plena est, & una spes mea in magna valde misericordia tua. Cum enim huiusmodi rerum conceptaculum fit cor nostrum, & portat copiosæ vanitatis catervas; hinc & orationes nostræ sæpe interrumpuntur atque turbantur, & ante conspectum tuum, dum ad aures tuas vocem cordis intendimus, nescio unde irruentibus nugatoriis cogitationibus, res tanta præciditur.

N O T Æ.

- a *Experiendi per carnem vana & curiosa cupiditas*) Alii per concupiscentiam oculorum avaritiam intelligunt. S. D. curiositatem sive inordinatum quascunque res cognoscendi desiderium designari existimat, non improbabiler. Optime S. Thomas ait, intelligi tum *Concupiscentiam inordinatam cognitionis, tum ipsarum rerum, quæ exterius oculis proponuntur.*
- b *Vitimur hoc verbo etiam in cæteris sensibus*) quia nempe, videre, generaliter sumptum idem est, quod cognoscere: omnis autem sensus est cognoscitivus, quam doctrinam alibi quoque S. D. tradit.
- c *Curiositas autem etiam his contraria, &c.*) clare explicat, quomodo differat concupiscentia carnis, complectens delectationes omnes sensuum, ab hac curiositate, quæ non solum pulchra & suavia, verum & deformia & acerba cognoscere appetit.
- d *Per artes magicas*) in has multi propter curiositatem incidunt, quod S. D. alibi quoque monet, & consentit Delrius, qui salutaria monita habet.
- e *Deus tentatur*) flagitare signa & prodigia ad explorandam divinam sapientiam, potentiam, bonitatem,

1, 2. q. 77.
a. 5.

Serm. 33.
de verbis
Domini.
lib. 2. de
doct.
Christ. c.
22, & 23.
l. 3. disq.
magic. p.
1. q. 8. &
l. 6. in an.
monit. 7.
V. S. Th.
22. q. 97.
a. 2.

nitatem, est tentare Deum, & peccatum : quia impium est dubitare de his, quæ ad divinam perfectionem pertinent. Rogare vero pro salute alterius divinitus restituenda, aut Dei gloriæ aliis manifestanda per aliquod prodigium, non est peccatum, idque sancti frequenter fecerunt. Ipse S. D. se Innocentio viro illustri, à quo post Baptismum Carthaginem reversus hospitio susceptus est, precibus ad Deum fufis una cum sociis, sanitatem impetrasse affirmat.

f *Aliud est cito surgere, aliud non cadere*) cum quis sua culpa, per curiositatem distrahitur, reus est, etsi diu non hæreat, non enim ideo non cecidit, quia cito surrexit.

lib. 22 de
civ. c. 3.

V S V S.

1. Discamus S. D. Magistro, Curiositatis pericula & laqueos agnoscere ac vitare.
2. Si orationem ab alienis cogitationibus quietam desideramus, concupiscentiam oculorum refrænemus; effusio in exteriora, rerumque vanarum notitia, sunt distractionum nostrarum semina.

C A P. XXXVI.

Dum necessarium est amari & timeri ab hominibus, facile persuadet superbia, ut velimus amari & timeri non propter Deum, sed pro Deo, quo vituperante laus nulla prodest.

1. **N**Vnquid etiam hoc inter contemnenda deputabam, aut aliquid nos reducet in spem, nisi tota misericordia tua, quoniam cœpisti mutare nos? Et tu scis, quanta ex parte mutaveris, qui me primitus sanas à libidine vindicandi me, ut propitius fias etiam cæteris omnibus iniquitatibus meis, & sanes omnes languores meos, & redimas
de